

Geachte leden van Provinciale Staten van Utrecht,

Waarschijnlijk kent u mij van diverse malen inspreken in de commissie MenM met als onderwerp windturbines. Bij mijn inspreken heb ik ook gevraagd om een nadere onderbouwing van de legitimiteit van het inzetten van een projectbesluit.

Dit schrijven gaat in dat kader over de achtergronden van de RES-sen en de vaak genoemde verplichtingen die gemeenten zouden hebben om het door die gemeenten gedane bod in de RES 1.0 ook daadwerkelijk te realiseren, al dan niet met inzet van een projectbesluit door de provincie. In onderstaande mail heb ik dat uitgewerkt.

Naar aanleiding van mijn laatste inspraak heeft de fractie van BBB meerdere vragen gesteld, waaronder onderstaande vraag over het al dan niet juridisch bindend zijn van een door een gemeente uitgebracht bod in de RES 1.0:

Vraag BBB:

Zijn doelstellingen en biedingen die zijn of worden gedaan door deelnemers in de RES U16 of andere RES-sen juridisch bindend en zo ja, op welke wijze kan dat worden afgedwongen? Graag een uitgebreide onderbouwing hiervan.

Antwoord college van GS:

De RES is een op de toekomstgerichte verkenning. De opgaven en ambities uit de RES krijgen pas juridische status als het wordt vastgelegd via documenten van de Omgevingswet. Denk aan omgevingsvisie, omgevingsplannen en programma's. De RES 1.0 is bestuurlijk vastgesteld door de gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen besturen van de waterschappen. Daarmee is de RES 1.0 bestuurlijk bindend. Dat betekent dat het bindend is voor de instantie die het vaststelt. De RES 1.0 is niet juridisch bindend voor derden. Hetzelfde zal gelden voor de RES-herijking.

Het antwoord is in tegenspraak met datgene wat in het Nationaal Programma RES (NPRES) is afgesproken. In dit werkblad staat namelijk niet vermeld dat het bod afgedwongen kan worden , zoals in de vraagstelling van BBB is verwoord. Het bod is in zoverre bestuurlijk bindend dat het bod wordt opgenomen in beleidsstukken, zoals de Omgevingsvisie. Ik verwijs dan naar het werkblad "Status en Besluitvorming van het Nationaal Programma RES, zie ook de **bijlage**. In dit werkblad staat o.a. het volgende, waarbij de belangrijkste zinsneden geel gemarkeerd zijn, citaat:

De RES

RES'en zijn regionale samenwerkingsverbanden tussen provincie, gemeenten en waterschappen. De RES is niet juridisch bindend voor derden. De RES zelf is een politiek-bestuurlijk document. De RES wordt vervolgens verankerd in een structuur- of omgevingsvisie. Daarna wordt het geoperationaliseerd in provinciale verordeningen, bestemmings- of omgevingsplannen en toegepast bij het verlenen van vergunningen. Zo wordt stapsgewijs de juridische status verankerd bij operationalisering van het RES via de instrumenten van de WRO/Omgevingswet.

*De RES is een strategische verkenning. Daarin staat **hoe invulling gegeven kan worden** aan de opgave uit het Klimaatakkoord met betrekking tot zon/wind (inclusief infrastructuur en schakelstations) en bovengemeentelijk aanbod warmte in relatie tot vraag naar warmte (o.a. uit de gebouwde omgeving). Die opgave speelt zich af in een bepaalde regio met meestal meerdere gemeenten met provincie en waterschap(pen). Hierbij wordt rekening gehouden met de leefomgeving, andere opgave, zoals voor woningbouw, netcapaciteit en het politieke en maatschappelijke draagvlak. De verkenning richt zich op 2030 met een doorkijkje naar 2050. De afspraken in het Klimaatakkoord vormen daarvoor de basis.*

Omdat de RES een strategische verkenning is op regionale schaal is het geen plan of programma in de zin van de Strategische Milieu Beoordeling-richtlijn (EU richtlijn voor strategische milieubeoordeling voor bepaalde plannen en programma's). De instrumenten van de Omgevingswet zoals omgevingsvisie en omgevingsplan zijn wel een plan of programma in de zin van Strategische Milieu Beoordeling richtlijn.

Het antwoord van het college van GS gaat voorbij aan het feit dat door aanname van RES 1.0 deze RES 1.0 beleid is geworden en moet worden opgenomen in de Omgevingsvisie van de deelnemende gemeenten. Operationalisering vindt plaats bij o.a. bestemmingsplannen, aldus NPRES. Nergens is er een juridische grond om, door gemeenten in de Omgevingsvisie omschreven doelen en ambities af te dwingen. Een omgevingsvisie is zelfbindend: ze bindt alleen het bestuursorgaan dat het document heeft vastgesteld, in dit geval gemeenten.

Gemeenten echter, zo heeft u als Provinciale Staten besloten, hebben een half jaar gekregen om met concrete invullingen te komen (zon en/of wind) ter grootte van het bod, gedaan in RES 1.0, van de betrokken gemeente. Indien een RES-regio niet voldoende concrete invullingen oplevert gaat de provincie met projectbesluiten een aantal locaties (laten) voorzien van windturbines. Hierbij worden gemeenten die voldoende invulling van haar bod reeds hebben gerealiseerd vooralsnog niet geconfronteerd met windturbines, maar dat is niet volledig uitgesloten.

Gemeenten

Gemeenten hebben hun raden in het kader van de RES laten besluiten een bod te doen. Zo ook de gemeente De Ronde Venen, deel uitmakend van de RES U16. Van dit raadsvoorstel maakte ook de bijlage "De Regionale Energie Strategie RES 1.0 van de regio U16, RES 1.0 "onderdeel uit. Goed om te weten wat in die bijlage hoe er over ambities en doelen (dus niet over verplichtingen) wordt gesproken. Hieronder 2 onderdelen uit deze bijlage: [Raadsvoorstel 52, bijlage 1 De Regionale Energie Strategie \(RES\) 1_0 van de regio U16, RES 1_0 \(raadsinformatie.nl\)](#)

1.) Samenvatting waar o.a. staat:

Juridische status RES

De RES U16 is een samenwerking van organisaties uit verschillende bestuurslagen. Ze staat naast de staatsrechtelijke verdeling van taken en bevoegdheden (het 'Huis van Thorbecke'). Deze positie vraagt erom dat we nauw samenwerken bij het ontwikkelen van voorstellen en bij het opstellen van concrete plannen na lokale besluitvorming.

Zo stemmen we vanuit ons gezamenlijke inhoudelijke doel onze rollen en inzet van bevoegdheden op elkaar af. De deelnemende overheden zetten hun eigen bevoegdheden en instrumenten, zoals omgevingsvisies en -plannen, in om de ambities en doelen van de RES U16 te helpen realiseren. De RES 1.0 biedt input en context voor het omgevingsbeleid van provincie en gemeenten.

2.) pagina 16 waar o.a. staat:

De regionale aanpak van de energietransitie komt voort uit het Interbestuurlijk programma (IBP, 2018). Daarin hebben organisaties als de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen zich verbonden aan de samenwerking. De samenwerking is door de gezamenlijke overheden in overleg met maatschappelijke partijen uitgewerkt in het Klimaatakkoord. Eind 2017 is op initiatief van de koepels van de decentrale overheden al gestart met de verkenning naar potentiële RES-regio's. De definitieve samenstelling van de dertig RES-regio's is vastgesteld door de bestuurders van de desbetreffende gemeenten, provincie en waterschappen. Voor onze regio is de samenstelling bekrachtigd in onze Startnotitie. De regio's actualiseren hun RES om de twee jaar. Zo is er voldoende wendbaarheid om nieuwe technieken en innovaties te kunnen benutten, af te stemmen met ruimtelijke opgaven en concretisering en bijstellingen met regelmaat democratisch vast te stellen.

De RES samenwerking heeft geen juridische status en de RES heeft niet geleid tot verandering van de bevoegdheidsverdeling van de verschillende overheidslagen. Wel hebben de deelnemende overheden, conform het Klimaatakkoord, afgesproken om instrumenten als omgevingsvisies en -plannen in te zetten bij het behalen van de doelen van de RES. Uiteindelijk moet de RES 1.0 een vertaling krijgen in de instrumenten van de Omgevingsvisie.

De RES 1.0 wordt na besluitvorming in de gemeenteraad bestuurlijk bindend voor de gemeente. Het heeft dan de status van een beleidsstuk. Pas als de RES 1.0 verwerkt wordt in het instrumentarium van de Omgevingsvisie, is er sprake van een juridische status.

Ook hier wordt weer gesproken over doelen en niet over bindende biedingen, op basis waarvan de provincie met projectbesluiten plaatsing van windturbines kan afdwingen. Wat wel is afgesproken dat de biedingen door de gemeente verwerkt worden in o.a. de Omgevingsvisie. Een gemeente stelt een Omgevingsvisie, een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving, waarbij er een samenhang bestaat tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed (en onderdelen die hier door mij vergeten zijn). Normaal gesproken worden er geen ruimtelijke besluiten genomen die in strijd zijn met de Omgevingsvisie. Nieuw zou zijn dat datgene dat in de Omgevingsvisie staat daarmee ook afdwingbaar zou zijn. En dat is wat er mogelijk gebeurt met het via projectbesluiten (laten) plaatsen van windturbines door de Provincie. Belangrijk is dat er duidelijk beschreven staat dat de RES niet heeft geleid tot verandering van de bevoegdheidsverdeling van de verschillende overheidslagen, dus ook niet die van de provincie of gemeenten.

Klimaatakkoord

Deelnemers aan de RES onderschrijven de doelstellingen van het Klimaatakkoord, niemand zal daar aan twijfelen. In het Klimaatakkoord staat als doelstelling omschreven dat er 35 TWh hernieuwbare energie per jaar moet worden geproduceerd in 2030. Om dit te realiseren waren er afspraken gemaakt in Route 35, zie bijlage Factsheet “Wat als” van het Nationaal Programma RES. In die factsheet staan de afspraken die zijn gemaakt voor het geval in 2030 de genoemde 35 TWh niet zal worden gehaald. Daar wordt ook het instrument “projectbesluit” genoemd. Echter, zoals bij een inspraak al door mij is aangegeven, is Route 35 niet meer actief (mededeling VNG), aangezien de 35 TWh al wordt behaald. Het inzetten van een projectbesluit zal dan ook op geheel andere gronden gestoeld moeten zijn, maar onduidelijk blijft welke juridische onderbouwing daarvoor is. Het kan niet het Klimaatakkoord zijn en het kan ook niet zijn dat de niet bindende biedingen hiermee worden afgedwongen.

Het halen van de doelstelling uit het Klimaatakkoord wordt bevestigd door minister Jetten in een commissiedebat in de Tweede Kamer d.d. 9 maart 2023, **zie bijlage**. De minister gaf aan dat de 35 TWh ruim wordt gehaald, dat de ambitie wordt verhoogd naar 55TWh, maar dat hiervoor de wet niet wordt gewijzigd.

Gezien de afspraken gemaakt in NPRES-verband, zoals hierboven beschreven, heeft u als Staten op – naar nu blijkt – onjuiste gronden een besluit genomen tot het kunnen nemen van een projectbesluit, waarmee gemeenten overruled kunnen worden. De provincie gaat er daarbij van uit dat de biedingen gedaan in RES 1.0 bindend zijn voor zowel de RES-regio als de gemeenten in die RES-regio. Dit is absoluut onjuist. De biedingen gedaan in de RES zijn dus biedingen gedaan als een strategische verkenning, uiteindelijk te vertalen via beleid naar een Omgevingsvisie, waarmee de biedingen dus absoluut niet bindend geworden.

Op basis van bovenstaande vraag ik u als Provinciale Staten het besluit een projectbesluit in te (kunnen) zetten met als doel windturbines te (doen) plaatsen terug te draaien of als dat niet mogelijk is deze mogelijkheid tot het nemen van een projectbesluit niet uit te voeren. De correcte argumentatie ontbreekt ten enenmale hiervoor.

Ik hoor graag uw reactie

Met vriendelijke groet en te allen tijde bereid een en ander toe te lichten

██████████
██████████